

פעולת פתיחה ונגארד

רציונל

עולם התוכן מגיע כדי להעמיק יחד עם החניכות במאפייני החברה הישראלית והקבוצות המרכיבות אותה. נניח בפני החניכות ובפני עצמנו את השאלה - איך המרכיבים של החברה הישראלית כולה יוצרים ומביאים חלקים שונים של שיוויון הזדמנויות? בנוסף נסתכל על תמונת המצב של הדמוקרטיה הישראלית והתייחסותה אל הקהילה הגאה בישראל.

מטרות

- נמשיג יחד עם החניכות ונעשה סדר במושג דמוקרטיה ומרכיבי.
- נבחין יחד עם החניכות בין שיוויון פורמאלי לשוויון מהותי.
- נפתח בשיח על החיבור שבין להט"ב לבין דמוקרטיה ושוויון

מתווה וחלוקת זמנים

מהלך	זמנים
משחק פתיחה - שמש	5 ד'
המשגה	20 ד'
סרטון + דיון	15 ד'
שוויון פורמלי ושוויון מהותי	15 ד'
עולם שיוויוני + דיון	25 ד'
סיכום	10 ד'

עזרים וציוד: בריסטול, דרך להציג סרטון, קטע מודפס לחניכות.

1. משחק פתיחה

ניקח בריסטול גדול\לוח ועליו נכתוב את המילה "דמוקרטיה".
נגיד לחניכות כי אנחנו יודעות שהרבה מדברות על דמוקרטיה כרגע במדינה ובכלל, ונעשה שמש אסוציאציות למילה דמוקרטיה- שיזרקו מילים שמתקשרות להן ל"דמוקרטיה".

חלק ב' | לב הפעולה**2. המשגה**

נחלק את החניכות לקבוצות. כל קבוצת תקבל עקרון של דמוקרטיה אותו היא צריכה לחקור-
כלומר, להבין מה חשיבות העקרון, מה מטרתו, מה הוא מגיע לשרת, איך הוא נראה ובא לידי ביטוי היום במדינת ישראל.

- שלטון העם
- עקרון זכויות האדם והאזרח
- עקרון שלטון החוק
- עקרון הגבלת הרשויות

לאחר מכן, נחזור למעגל וכל קבוצת תסביר את העיקרון ואיך הוא מתקיים היום בחברה הישראלית.

3. סרטון

נצפה בסרטון על שוויון הזדמנויות.
בסרטון ניתן לראות תחרות בין בני נוער, כאשר הם צריכים לצעוד קדימה או אחורה לפי הנכונות של היגדים שונים עליהם.
הסרטון ממחיש את איך מאפייני זהות חברתית כלשהי שלנו משפיע על נקודת הפתיחה "במירוץ החיים".

שוויון הזדמנויות

שאלות:

- מה ראינו בסרטון ומה אנחנו יכולות להבין ממנו?
- על איזה סוג של שוויון מדובר בסרטון הזה? (שוויון פורמלי)

4. שוויון פורמאלי | שוויון מהותי (המשגה)

נקרא הסבר קטן על המושגים שוויון פורמאלי ושוויון מהותי (מושגים)

"קיימים שני מודלים עיקריים להבנת מושג השוויון: מודל השוויון הפורמאלי, הבסיסי והשכיח יותר, ומודל השוויון המהותי.

על-פי הפן הפורמלי של עקרון השוויון, החוק צריך להיאכף בצורה שווה על כל הפרטים בחברה, דהיינו, שוויון במובן של "יחס שווה לשוויון".

אך מה קורה כאשר מדובר בפרטים שונים האחד מהשני, כמו לדוגמא: גברים ונשים, צעירים ומבוגרים, עשירים ועניים?

על-פי הפן המהותי של עקרון השוויון, יחס שונה הוא מותר כל עוד מדובר ב"שונות רלוונטית", דהיינו, בשוני בין פרט לפרט, הרלוונטי לעניין הנדון ויוצר "הבחנה מותרת". כאשר השוני אינו רלוונטי אזי יהיה מדובר בהפליה אסורה.

עקרון השוויון המהותי מתייחס יותר לשוויון בתוצאה: יש לבחון מצב מסוים לא על-פי היחס השווה שמוענק לכל אחד, אלא בתוצאה השווה אליה מגיעים כולם. לכן, בעוד השוויון הפורמלי מתעלם מתנאי פתיחה שונים ובודק רק האם ניתן יחס שווה, השוויון המהותי דורש לעיתים יחס שונה על מנת שיהיה שוויון בתוצאה (מכונה לעיתים "הפליה מתקנת" או "העדפה מתקנת"), יחס שווה יינתן לאלה ששווים במאפיינים הרלוונטיים.

דיון:

- אז מה ההבדל ומה הדומה בין כל אחד מהסוגים?
- באיזו מידה אתן מרגישות שכל אחד מסוגי השוויון מתקיים במדינה שלנו? (אפשר לתת דוגמאות לכאן ולכאן. דוגמא לשוויון מהותי- טרנסג'נדרים.ות העוברות ועדה זכויות לקצבת ביטוח לאומי ולניתוחי התאמה מגדרית מסובסדים)
- איזה סוג שוויון בא לשמור על המיעוטים ומדוע?
- מה הסכנה במצב שבו המדינה מתייחסת לאזרחיה כשווים רק על פי עיקרון השוויון הפורמאלי?

5. בג"צ ולהט"ב

מתחלקות לקבוצות (3-5 קבוצות לפי מספר החניכות). כל קבוצת מקבלת מקרה שבו בג"צ קידם שוויון ללהט"ב שלא הושג חוקתית.לאחר מכן מציגה לכל הקבוצה את המקרה בדרך יצירתית (הצגה, שיר, סיפור).

[בית המשפט העליון מכיר בבני זוג גאים כהורים לילדה](#)

[בג"ץ מכיר בנישואים גאים הנערכים בחו"ל](#)

[ההכרעה בבג"ץ קלפים פתוחים](#)

[פסיקת בג"ץ בנוגע לתקצוב הבית הפתוח](#)

[בג"ץ דנילוביץ'](#)

דיון-

- על איזה עיקרון של שיווין בא להגן בג"צ בכל המקרים האלו? (שיווין מהותי)
- מה המשמעות של שיווין מהותי כלפי קהילת הלהט"ב? ומה הבעיות בשיווין פורמאלי מוחלט?
- מה אנחנו מבינות על החשיבות של בג"צ כלפי הקהילה הגאה?

חלק ג' | סיכום ורפלקציה

6. סיכום

בפעולה הזו למדנו על עמודי הטווח של הדמוקרטיה, על עקרונות השוויון ועל הקשר והצורך של קהילת הלהט"ב בדמוקרטיה ובשוויון מהותי.

נשאל-

- האם היו דברים שידעתי ואילו דברים הפתיע אתי לגלות?
- אנחנו יודעות שהעיסוק בנושאים כאלו בתקופה הזו יכול להעלות כל מיני תחושות מורכבות... איך מרגיש לנו להתעסק ולדון בנושאים האלו?

לסיכום-

ידע הוא הכוח הכי גדול שלנו.. ככל שנדע ונחקור יותר ככה ההבנה שלנו תהייה יותר רחבה ונוכל להיות בשליטה על המתרחש סביבנו ועל החיים שלנו. במערך הקרוב נלמד עוד על הקשר שבין דמוקרטיה ללהט"ב בעולם ובשראל בפרט ונבחן את ההשפעה שלנו עליה ועל מצב הקהילה בערים שלנו .